

Just For Beginners!

Carole Kropscot
Leawood, Kansas

Đây là bài thứ 12, 13 và 14 trong loạt bài ngắn về nhiếp ảnh, với mục đích hướng dẫn các bạn mới bước chân vào lãnh vực nhiếp ảnh nghệ thuật, và được đăng trong nguyệt san PSA (Photographic Society of America), số tháng 7, 8 & 9/07.

CẮT XÉN ẢNH SAU KHI CHỤP

(Cropping Afterwards)

Cắt xén ảnh một cách sáng tạo là một việc rất cần thiết : làm nổi bật chủ đề của một bức ảnh đã chụp và làm ánh sáng trông hấp dẫn hơn. Sau khi được cắt xén, bức ảnh có một bố cục mới.

Người chụp ảnh bị giới hạn bởi khung chữ nhật của khung ngắm của máy ảnh. Tuy nhiên, điều này không có nghĩa là bức ảnh phải nhất định có dạng đó.

Cắt xén sau khi chụp là cho bức ảnh một dạng mới: vuông, chữ nhật, dài và hẹp, cao và hẹp, bầu dục, tròn hoặc có những góc cạnh không đều. Lý do chính để cắt xén là làm cho bức ảnh đẹp hơn, và dạng của ảnh không nên chi phối sự chú ý của người xem vào bức ảnh.

Đối với ảnh in trên giấy, kéo và dao cắt giấy có thể loại bỏ những phần ven bìa ảnh, hoặc viền trong của khung ảnh (mat) có thể che bớt một phần của ảnh. Chỉ cần dùng hai mảnh giấy thường, đặt lên hai mép cạnh của tấm ảnh và di chuyển xoay quanh chủ đề chính thì người chụp ảnh có thể nhận ra những bố cục mới trước khi thực sự cắt ảnh. Cách cắt xén này có thể giúp rất nhiều trong việc học về bố cục.

Đối với phim dương bản, vài loại khung phim (slide mount) có dạng nhỏ hơn hoặc khác hơn kích thước nguyên thủy của phim cũng giúp được trong việc cắt xén. Một loại băng có màu đục có thể được dán trực tiếp lên phim gốc hoặc khung phim để che phần trên, dưới hoặc cạnh của phim. Tuy nhiên, cách dùng băng rất khó làm tốt được.

Cũng có thể dùng máy vi tính và nhu liệu sửa chữa ảnh để xem và cắt xén ảnh. Có hai cách để xử dụng chức năng cắt xén (cropping tool) : quyết định trước về chiều cao và chiều ngang trước khi xén, hoặc để trống hai ô quy định hai chiều này và xén tự do.

Ví dụ, một bức ảnh được xén bớt một phần bên trái sẽ thay đổi bố cục. Chủ đề chính bây giờ được đặt ở một vị trí khác. Người chụp ảnh có thể đã không có cách nào bước qua bên phải để lấy đúng bố cục theo ý muốn. Cắt xén sau khi chụp có thể đã được tác giả tính trước khi chụp bức ảnh.

“LUẬT” VỀ BỐ CỤC

(Composition “Rules”)

Những điều được gọi là “luật bố cục”, được trình bày dưới đây, thường được nêu lên trong những buổi chấm giải thi ảnh. Tuân theo những “luật” này không bảo đảm sẽ thắng giải. Những người mới gia nhập ngành nhiếp ảnh nghệ thuật cần biết những kỹ thuật về bố cục này, vì nó thường được những nhiếp ảnh gia lẫn nghệ sĩ xử dụng khi áp dụng cho bố cục.

“Luật một phần ba” là một lời khuyên về những vị trí tốt để đặt chủ đề chính, ngoài trung tâm tấm ảnh. Khi chiều dài và chiều ngang một tấm ảnh được những đường thẳng chia ra làm ba phần bằng nhau, thì bốn giao điểm của những đường thẳng này là những vị trí được khuyên nên đặt chủ đề chính. Tuân theo luật này sẽ không đương nhiên đạt được một bức ảnh xuất sắc, vì còn phải xem ở phần còn lại của ảnh.

Một “đường hướng dẫn”, hoặc một vật nào đó trong bố cục, có thể đưa tâm nhìn của người xem về phía chủ đề chính. Ví dụ: một con đường dẫn đến một cây cổ thụ có dáng đẹp hoặc một nhánh cây dẫn đến một con chim. Hướng dẫn tầm nhìn của người xem vào trong tấm ảnh và đến chủ đề chính sẽ tăng thêm cảm giác sinh động và thú vị, so với một tấm ảnh chụp cây cổ thụ hoặc con chim gần hơn nhưng tầm thường hơn.

Những đường chéo được xem như sinh động hơn những đường ngang và dọc. Chúng ta thường nghe nói một tấm ảnh trông sinh động hơn nhờ vào một chi tiết có dạng đường chéo. Ví dụ, nhiều vật có thể được sắp xếp theo đường chéo, hoặc một vật có thể có dạng xiên, hoặc một con đường, một bờ biển được đặt ở một góc.

“White Myrtle” by An Miên

Khi chúng ta chia một tấm ảnh ra làm hai phần bằng nhau, theo chiều ngang hoặc dọc, thì có vẻ như chúng ta đã chụp hai ảnh thay vì một. Đây là trường hợp có quá nhiều thành phần trong một tấm ảnh, một sai lầm thông thường của những người mới cầm máy ảnh. Có lẽ cần phải chụp hai ảnh mà mỗi ảnh có một chủ đề chính.

Một lỗi thông thường nữa là đường chân trời cắt tấm ảnh ra làm hai phần ngay ở giữa. Vị trí tốt nhất của đường chân trời là ở một phần ba hoặc một phần tư tấm ảnh. Một lời phê bình thông thường khác nữa là người, thú hoặc chim đang nhìn ngang mà lại được đặt ở giữa tấm ảnh. Cần chừa một khoảng rộng hơn về phía chủ đề đang nhìn.

Các nhiếp ảnh gia, họa sĩ và ngay cả những người chuyên trang trí nội thất đã khuyên chúng ta nên dùng con số lẻ, thay vì số chẵn: ví dụ, một hoa hồng trong lọ hoa, chứ không phải hai hoa hồng.

ỐNG KÍNH

Ống kính có thể có cự ly ngắn, trung bình và dài. Về cơ bản, chúng ta có ống kính từ góc rộng (wide angle) đến telephoto, mỗi loại cho một cái nhìn khác về cùng một chủ đề.

Nếu người chụp ảnh đứng ở cùng một vị trí và sử dụng ba ống kính khác nhau thì kết quả sẽ khác. Tuy nhiên, điều đáng ngạc nhiên là nếu chúng ta vẫn giữ kích thước chủ đề bằng nhau trong khung ngắm máy ảnh mỗi lần đổi ống kính, thì chủ đề trông vẫn khác nhau trong những tấm ảnh.

Ảnh chụp một đóa hoa là một ví dụ hay. Ống kính telephoto cho thấy đóa hoa mỹ miều với hậu cảnh nhòa và khoảng cách từ trước đến sau đóa hoa được rút ngắn lại, nhưng máy ảnh phải được đặt

ở xa. Máy ảnh với ống kính wide angle được đặt gần hơn và cho thấy hậu cảnh rõ hơn, và khoảng cách từ trước đến phía sau đóa hoa trông như dài hơn.

Ống kính 50mm được xem như tương đương với mắt người nhìn cảnh vật. Một đóa hoa được chụp bằng ống kính 50mm trông hoàn toàn bình thường như chúng ta vẫn thấy hằng ngày. Bất kỳ chủ đề nào trong ảnh mà trông giống như ngoài đời thường thì sẽ kém giá trị hơn. Những bức ảnh đoạt giải thưởng là những ảnh cố gắng trình bày sự vật một cách khác thường.

Ống kính zoom cho phép chụp từ wide angle đến telephoto, như ống kính 28-200mm. Vài ống kính zoom giới hạn hơn, như ống kính wide angle zoom 17-35mm, hoặc telephoto zoom 100-300mm. Ống kính macro, với khả năng chụp gần hơn, cho phép phóng to chủ đề. Ống kính macro 50mm được đặt rất gần chủ đề và cho thấy chủ đề như bình thường. Ống kính macro 100mm được dùng khi người chụp ảnh cần phải đứng xa chủ đề.

Bất kỳ ống kính nào có con số dưới 50 là wide angle và trên 50 là telephoto. Nhiều nhiếp ảnh gia không thể giải thích ý nghĩa vật lý của danh từ “cự ly” (focal length). Điều cần biết là mỗi chiều dài ống kính ảnh hưởng như thế nào đến dáng vẻ của chủ đề và cảm xúc của người xem. Có thể tự luyện tập bằng cách thử nghiệm nhiều cự ly khác nhau cho cùng một chủ đề.

Người dịch: Vân Mai

